

Pčelarski kodeks

PČELARSKI KODEKS donet je na Saboru Predsedništva SPOS-a i predsednika društava pčelara 27. februara 1999. godine

Opšte odredbe

Član 1.

Republika Srbija ima izvanredne uslove za razvoj pčelarstva. Radi što potpunijeg iskorišćavanja tih uslova treba razvijati ona udruživanja pčelara, i podsticati one vidove tehnologije pčelarenja, koja će pčelarsku proizvodnju dizati na najviši nivo, a odnose između pčelara i pčelarskih organizacija tako uskladiti da budu od opšteg interesa.

Član 2.

Pčelarstvo u našoj zemlji dostiglo je nivo razvijenih zemalja u stručnoj uzdignutosti i proizvodnji, i sve brže korača u ovladavanju opreme za savremenu tehnologiju pčelarenja. Nesumnjivo su u tome sudelovali: savezi pčelarskih organizacija i društava pčelara sa svojom pokretačkom snagom. Zato oni imaju i moralnu obavezu da, među svim pčelarima naše zemlje, ostvare neophodnu harmoniju u ponašanju u procesu:

- pčelarske organizovanosti;
- stručnog osposobljavanja;
- međusobnih odnosa;
- širenja i održavanja pčelinjih paša;
- seobe pčela na pašu;
- postavljanje pčelinjaka;
- suzbijanje pčelinjih bolesti, i
- pomoći bolesnim ili odsutnim pčelarima (koji su na odsluženju vojnih obaveza) u nemogućnosti da održavaju svoje pčelinjake.

Najviši organ Saveza pčelarskih organizacija Srbije - Skupština, radi gore iznetog, donela je ovaj PČELARSKI KODEKS, koji svojim klauzulama - obavezuje sve pčelare naše zemlje i čini njihovu moralnu obavezu da, uvek i na svakom mestu, poštuju njegove odrednice, dok se bave ovim uzvišenim poslom.

Stručno osposobljavanje

Član 3.

Stručno osposobljavanje je jedna od osnovnih odrednica pčelara u unapređenju pčelarske proizvodnje, i pčelari prihvataju obavezu stalnog usavršavanja svog pčelarskog znanja, prateći svoj časopis "PČELAR", stručnu literaturu, učestvujući na stručnim predavanjima, savetovanjima, izložbama i sl.

Savez pčelarskih organizacija i društva pčelara svoja pčelarska poučavanja i usavršavanja ostvaruju kroz program, na kome rade komisije ili upravni organi društava pčelara.

Isto tako, iskusni pčelari preuzimaju obavezu prenošenja svog znanja na mlade pčelare ili pčelare početnike.

Član 4.

Osnovne organizacije, odnosno društva pčelara, nastoje da omoguće praktično upoznavanje pčelara sa tehnologijom u pčelarstvu putem raznovrsnih oblika edukacije pčelara, kao i praktičnim radom sa pčelama. Isto tako će i preko naših najstručnijih kadrova pčelari biti upoznavani sa svim temama iz oblasti zdravstvene zaštite pčela.

Član 5.

Naučni radnici u pčelarstvu imaju moralnu obavezu da razvijaju teoretsku misao i nauku o pčelarstvu i da doprinose da se naučna dostignuća primene u praktičnom radu.

Savezi pčelarskih organizacija i društva pčelara nastoje da se obrazuju pčelinjaci pri naučnim ustanovama, ili će omogućiti da se privatni pčelinjaci stave na raspolaganje naučnim potrebama.

Zaštita životne sredine

Član 6.

Imajući u vidu da su interesi pčelara višestruko povezani sa ciljevima zaštite životne sredine, pčelari prihvataju sledeće obaveze:

- da obezbede pčelinje zajednice od štetnih uticaja pesticida i ostalih hemijskih sredstava uvek kada dobiju obaveštenje o zaprašivanju bilja u okolini pčelinjaka, odnosno doleta pčela, a isto i od avio-zaprašivanja protiv komaraca;
- da antibiotike i ostala sredstva upotrebljavaju pri lečenju pčelinjih bolesti na osnovu uputstva - odluka veterinarskih organa, u vremenu kako oni ne bi mogli dospeti u med koji se stavlja u promet (korišćenje s jeseni ili u rano proleće);
- da stavljaju u promet samo one pčelinje proizvode, koji ne bi mogli ugroziti zdravlje ljudi i dece koji ih koriste;
- da živo sarađuju sa organizacijama za zaštitu životne sredine na iznalaženju načina i preduzimanju mera unapređenja zaštite kao i da sarađuju sa drugim organizacijama, koje rade na pošumljavanju, vodeći računa da se pri tom daje prednost medonosnom bilju;
- da vrše uticaj na proizvođače bilja da smanje upotrebu pesticida, odnosno da upotrebljavaju sredstva s kraćim delovanjem nakon upotrebe, ili takva sredstva koja ne bi bila otrovna za pčele, i
- da posebno podstiču proizvođače bilja, da uvode biljne vrste koje se ne zaprašuju zaštitnim sredstvima.

Međusobni odnosi pčelara

Član 7.

Pčelari se obavezuju da će prisno sarađivati s drugim pčelarima, koji su u najbližoj okolini, kako kod stacioniranih tako i kod selećih pčelara, i to naročito na poslovima suzbijanja grabeži na pčelinjaku, zajedničkog zasađivanja medonosnog bilja, kod utvrđivanja i suzbijanja zaraznih bolesti pčela i pčelinjeg legla itd.

Član 8.

Pčelari će posebno negovati i doprinositi razvoju svih oblika saradnje pčelara i pčelarskih organizacija.

Član 9.

Pčelari će posebno razvijati međunarodnu saradnju i druženje sa inostranim pčelarima na osnovu Pravila Saveza pčelarskih organizacija Srbije.

Član 10.

Pčelari treba da neguju međusobno ispomaganje pri svim većim poslovima na pčelinjaku.

Član 11.

Pčelarima moraju biti tuđi: krađe, tuče, razna podmetanja i laži, stvaranje razdora u pčelarskoj organizaciji i među pčelarima, jer je pčelarstvo plemenito zanimanje i njime se mogu baviti samo vredni, istrajni i dobri ljudi, kojima je svojstveno drugarstvo i negovanje toplih ljudskih odnosa.

Član 12.

Pčelari se odriču metoda nelojalne konkurencije na svim područjima pčelarskih aktivnosti.

Član 13.

Ako pčelari organizovano zaseju određene komplekse medonosnim biljem, koje služi samo za medobranje (facelija npr) imaju pravo da odrede zaštitni pojas prečnika 3 km. U taj zaštitni pojas može se doseliti samo pčelar sa svojim pčelama, koji dobije saglasnost od organizatora proizvodnje.

Pčelari, čije su pčele stacionirane u krugu ovog pojasa, ne mogu se pokretati sa pčelama bez njihove saglasnosti.

Član 14.

Pčelari će svoje međusobne sporove rešavati preko svojih pčelarskih organizacija, odnosno njihovih tela obrazovanih za tu svrhu.

Pčelarske organizacije

Član 15.

Pčelari se učlanjuju u osnovnu pčelarsku organizaciju - društvo pčelara. U okviru svoje organizacije pčelar ispunjava sve svoje obaveze, i koristi svoja prava utvrđena Pravilima i drugim normativnim aktima društva i Saveza.

Član 16.

Saglasno svojim interesima pčelari se, mimo svojih društava, mogu udruživati i u druge oblike pčelarskih udruživanja (pčelarske zadruge i slične organizacije).

Član 17.

Pčelarske organizacije su obavezne da unapređuju pčelarstvo i da stvaraju uslove za njegov razvoj, prvenstveno pružanje pomoći pčelarima.

Član 18.

Pčelarske organizacije će u svom radu razvijati sve oblike saradnje pčelara, koji doprinose razvoju pčelarstva i suzbijati svaki vid nezdravih odnosa.

Širenje i održavanje pčelinje paše

Član 19.

Pčelar preuzima obavezu da stalno radi na proširivanju pčelinje paše zasađivanjem i negovanjem bilja, koje koriste pčele, i preseljenjem pčela na mesto gde bi pčele mogle imati bolju pašu. Društva pčelara mogu sklapati ugovore sa poljoprivrednim dobrima za oprašivanje poljoprivrednih kultura, što mogu činiti i sami pčelari.

Član 20.

Pčelarske organizacije (SPOS i SPOV i društva pčelara) se obavezuju da, u saradnji sa odgovarajućim institucijama, rade na iznalaženju novih vrsta medonosnog bilja, vodeći računa o različitim fenofazama cvetanja.

U cilju uspešnije realizacije osiguranja pčelinje paše, pčelarske organizacije će formirati komisije za medonosno bilje, koje će, između ostalih zadataka, organizovati razne oblike samopomoći prilikom prevoza košnica na paše, organizovati dežurstva na većim pašama, organizovati pčelare radi zaštite od krađe i drugih nezgoda za vreme paše (požar zbog paljenja strništa i drugo).

Član 21.

SPOS se obavezuje, koliko bude u mogućnosti, da za seobu pčela na sezonske paše:

- organizuje, preko određenih institucija i društava pčelara, obaveštenja o stanju pčelinjih paša, i o tome obavesti pčelare najbržim putem (telefonom, telegramom ili slično), ili preko časopisa PČELAR na mesec dana unapred;

- da preko društava pčelara prikupi podatke o stanju i lokalitetima pčelinjih paša;
- da na osnovu podataka od društava pčelara i drugih, da obaveštenja o pčelinjim pašama užih i širih regiona u Republici.

Član 22.

Društva pčelara će napraviti plan za razmeštaj selećih pčelara, imajući u vidu kapacitete određenih lokacija. To će doprineti boljem iskorišćenju pčelinjih paša.

Član 23.

Ne može se zabraniti doseljavanje pčelinjih zajednica na određena područja osim u slučaju prenatrpanosti, ili zbog zaraznih bolesti pčela, koje utvrdi nadležni veterinarski inspektor.

Član 24.

Po dolasku sa pčelama na pašu pčelar je dužan da osigura vodu za pčele. Pčelar je obavezan da na vidnom mestu istakne tablu od postojanog materijala, sa napisanom adresom stalnog boravka i brojem telefona vlasnika.

Član 25.

Doseljeni pčelar je dužan da se prijavi nadležnom opštinskom organu i društvu pčelara, na čijem se terenu doselio, i da kontaktira i sarađuje sa pčelarima iz mesta u koje se doselio. Pčelar je obavezan da, prilikom doseljenja pčela na pašu, podnese nadležnom organu opštine potvrdu o zdravstvenom stanju svojih pčela.

Postavljanje pčelinjaka

Član 26.

Pčelar je dužan da postavi svoj pčelinjak tako, da pčele ne ometaju javni saobraćaj i ne smetaju susedima. U tome se mora poštovati opštinska odluka o postavljanju pčelinjaka.

Član 27.

Ako pčele ometaju saobraćaj i susede, pčelar je dužan da to spreči preduzimanjem potrebnih mera, kao što su: usmeravanje izleta pčela okretanjem leta u pogodnom pravcu, zasađivanjem živih ograda i niskih stabala voća, kako bi se uzdigao let pčela na potrebnu visinu.

Ako su pčele na paši postavljene u blizini saobraćajnica potrebno je, levo i desno od fronta postavljenih košnica, staviti table sa naznakom: "Pažnja! Pčele na paši".

Član 28.

Kod seobe pčela na pašu, pčelinjak se mora postaviti, u odnosu na druge, na korektan način.

Pčelinjak se ne može postaviti ispred ranije doseljenog pčelinjaka ako se leta usmeravaju u istom pravcu ranije doseljenog pčelinjaka.

Suzbijanje pčelinjih bolesti

Član 29.

Pčelar trajno vodi brigu o zdravstvenom stanju pčelinjih zajednica.

U cilju sprečavanja pčelinjih bolesti pčelar održava čistoću na pčelinjaku i ličnu higijenu pri radu sa pčelama.

Pčelar preduzima posebne mere radi sprečavanja pojave grabeži i pomaže susednim pčelarima u suzbijanju grabeži na njihovim pčelinjacima.

Član 30.

Pčelar je obavezan da se osposobi za borbu protiv pčelinjih bolesti u onoj meri da može zapaziti znake bolesti kod pčela. Ovo, radi toga, da bi mogao zadovoljiti zakonsku obavezu hitnog prijavljivanja bolesti.

Prilikom svakog pregleda pčelinjih zajednica, pčelar treba redovno da kontroliše zdravstveno stanje pčela, i da ima u vidu da opadanje snage pčelinje zajednice može biti jedan od znakova neke bolesti.

Društva pčelara, SPOS i SPOV, posebno vode brigu o upoznavanju pčelara sa zakonskim propisima o zaštiti pčela od bolesti.

Član 31.

U slučaju pojave prvih znakova bolesti, ili sumnje na bolest, pčelar je dužan:

- da u roku od tri dana dostavi materijal iz bolesne košnice na laboratorijsko ispitivanje.
- Ovo se računa od momenta kada je pčelar uočio prve znake bolesti;
- da prijavi organima veterinarske inspekcije sumnju na oboljenje;
 - da omogući nesmetan rad organa, koji vrši pregled pčela po nalogu veterinarske inspekcije.

Član 32.

Pčelarske organizacije (SPOS, SPOV i društva pčelara), u saradnji sa veterinarskim inspekcijama, iniciraju programe preventivnih mera u cilju sprečavanja pojave pčelinjih bolesti. Programe mera donose nadležni organi opština i Republike na rok koji odrede.

Član 33.

Prilikom dijagnostičkih i drugih ispitivanja u cilju preventive i kod kontrole zdravstvenog stanja pčela i pčelinjih proizvoda, pčelari su dužni da pruže punu pomoć ovlašćenim organima.

Član 34.

Društva pčelara treba, u slučaju osnovane sumnje na bolest, u saradnji sa veterinarskom inspekcijom, da organizuju pregled svih pčelinjih zajednica na ugroženom području i pritom aktiviraju "pregledače pčela".

Član 35.

Društva pčelara, u saradnji sa veterinarskim službama, organizuju osposobljavanje pčelara za "pregledače".

Društva pčelara, u saradnji sa veterinarskim inspekcijama, organizuju rad "pregledača" u slučaju seobe pčela na pašu izvan teritorije opštine.

Po izvršenom pregledu, "pregledači" podnose izveštaj o nađenom stanju veterinarskoj inspekciji i društvu pčelara.

Član 36.

Pčelarska društva organizuju pomoć pčelarima radi dobijanja pravične nadoknade u slučaju uništenja pčelinjih zajednica prilikom zakonskih obaveza suzbijanja pčelinjih bolesti.

Pomoć pčelarima, koji nisu u mogućnosti da održavaju svoje pčelinjake

Član 37.

Da zapušteni pčelinjak ne bi postao izvor pčelinjih bolesti, društva pčelara preduzimaju odgovarajuće mere i pomažu pčelarima u sledećim slučajevima:

- početnicima u pčelarstvu;
- obolelim i ostarelim pčelarima;
- pčelarima u radnom odnosu ili sa drugim poslovnim obavezama;
- pčelarima, koji su odsutni zbog odlaska u vojsku ili sličnim slučajevima.

U svim ovim slučajevima društva pčelara vode posebnu evidenciju pri organizovanju pružanja pomoći, i vode nad njom nadzor.

Završne odredbe

Član 38.

Odrede ovog Kodeksa odnose se na sve držaoce pčela u Republici Srbiji.

Član 39.

Izmene i dopune Kodeksa vrše se prema ukazanim potrebama, a po obaveštavanju svih društava pčelara u Republici.

Ovaj Kodeks stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u pčelarskom časopisu "Pčelar".